

Jaarverslag 2017 VWG Texel

1. Algemeen

Inleiding

Het afgelopen jaar was het 35ste jaar van onze VWG. Hieronder wordt verslag gedaan van onze activiteiten. In de eerste plaats maken we het gezamenlijk genieten van de vogels op Texel mogelijk door excursies en lezingen te houden en door het faciliteren van vogelkijkpunten. Daarnaast is vogelbescherming een belangrijke doelstelling van de VWG. Steeds als we zien dat er bedreigingen zijn of zouden kunnen komen, (re)ageren we. Met het vogelbeschermingdoel voor ogen hebben we zitting in een aantal overlegorganen. Ook in het veld zijn we daarmee actief; denk aan de oeverwaluwwand en het afzetten van kolonies van strandbroeders. Een belangrijke peiler voor bescherming is studie, zoals het ringen van vogels in de Korverskooi, broedvogelinventarisaties en tellingen. Naast het nut daarvan zijn dat ook intensieve en prachtige belevenissen. Over dat alles lees je meer in dit verslag.

Bestuur

Samenstelling

Het bestuur bestond in 2017 uit dezelfde bestuursleden als in 2016. In de ALV-vergadering zijn Adriaan Dijkse en Marcel Wijnalda als bestuurslid afgetreden en weer als bestuurslid gekozen. Er hadden zich geen andere kandidaten gemeld.

Onderwerpen

Het bestuur heeft in 2017 8x vergaderd. De belangrijkste onderwerpen in 2017 waren:

- Op 30 januari heeft een kennismakingsgesprek met de nieuwe burgemeester plaatsgevonden. Het bestuur heeft de activiteiten van de Vogelwerkgroep toegelicht. De burgemeester heeft toegezegd deze activiteiten vanuit de gemeente te ondersteunen;
- Er zijn een aantal acties genomen om de Eilandvogel die in 2016 was gekozen, beter bekend te maken. Zo is in de winkel van het Vogelinformatiecentrum een hoekje ingericht met een poster en andere documenten over de Scholekster.
- Twee keer (in het voor- en najaar) is met Marc Plomp van het Vogelinformatiecentrum gesproken over een nauwere samenwerking tussen het Vogelinformatiecentrum en de VWG rond het Vogelfestival in mei;
- Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de Texelse Courant over landbouw en ganzen. Namens het bestuur hebben Adriaan Dijkse en Giel Witte hieraan deelgenomen;
- De VWG heeft een bijdrage geleverd aan de tot stand koming van het blad Leve het landschap;
- Er is bezwaar aangetekend bij de Provincie Noord-Holland tegen de ontheffing die is verleend aan het Strandpaviljoen 17 rond het maken van geluidsoverlast. Het bezwaar is gedeeltelijk gegrond verklaard, het besluit was niet voldoende onderbouwd. De VWG heeft de gemeente verzocht om in het vervolg hiervoor aandacht te vragen;
- Op verzoek van een bewoner van Vlieland is bezwaar aangetekend bij de gemeente Vlieland vanwege het voornemen om een fietspad ter hoogte van het pad 20 te Vlieland aan te leggen;

- Het bestuur is aanwezig geweest bij de drie workshops, die het Nationaal Park en het Vogelinformatiecentrum in oktober en november hebben georganiseerd. Op grond hiervan zijn twee werkgroepen in het leven geroepen waaraan het bestuur deelneemt;
- Er is met Staatsbosbeheer samen gewerkt aan het opstellen van een nieuwe gebruikersovereenkomst rond de Korverskooi.

Ledenbestand

Het ledenbestand telde in 2017 rond de 385 leden. Hiervan zijn 352 betalende leden. Van deze leden zijn 233 gehuisvest op Texel, 152 op het vaste land.

Externe vertegenwoordiging

Adriaan Dijkse vertegenwoordigde de VWG in het bestuur van het Nationaal Park Duinen van Texel. Marc Plomp vertegenwoordigde de VWG in de adviesgroep Beheer, Onderzoek en Recreatie (BOR) van het Nationaal Park.

Giel Witte was Wetlandwacht bij Vogelbescherming en weidevogelbeschermingscoördinator (ook bij de ANV De Lieuw).

Hans Witte zat in de ledenraad van SOVON voor het Waddendistrict. Zijn zittingstermijn liep eind 2017 af.

Marcel Wijnalda en Lieuwe Dijkse vertegenwoordigden onze VWG in de vereniging Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland.

Lieuwe Dijkse en Giel Witte vertegenwoordigden de VWG in het overleg met de Werkgemeenschap Komberging Eierlands Gat.

Han Brezet vertegenwoordigde het bestuur VWG in het bestuur van de Stichting Vogeleiland.

Financiën

Verwezen wordt naar de Jaarrekening 2017 en de toelichting daarop.

2. Activiteiten

De Skor

In 2017 zijn 4 nummers van ons verenigingsblad De Skor uitgebracht met een totaal van 174 bedrukte pagina's (dus inclusief de omslag). In alle nummers verschenen artikelen in het kader van het 35 jarig bestaan van onze VWG. Een persoonlijk terugblik, de geschiedenis van het blad, 35 jaar broedende steltlopers in de duinen, het eerste deel van een overzicht van alle wad- en watervogeltellingen en 4 artikelen met kaartjes van de meest interessante terugmeldingen en ringvangsten van de Korverskooi.

De redactie bestond in 2017 uit Edzard van Abs, Lieuwe Dijkse, Resi Kompier en Cor Smit.

Met ingang van 2017 is De Skor in digitale vorm (pdf) beschikbaar gesteld aan alle leden. Leden met een adres op Texel kregen hem ook in gedrukte vorm aan huis bezorgd door ons legertje bezorgers, aangestuurd door Onno Werkman. Leden buiten Texel die een gedrukte De Skor wilden krijgen, betaalden daarvoor portokosten. Daar is weinig gebruik van gemaakt.

Door de kostenbesparing aan drukkosten (kleinere oplage) en vooral portokosten, kan de Vogelwerkgroep ook in 2018 het 'Ornithologisch Jaarverslag', dat nu 'Vogels op Texel' heet, gratis aan de leden blijven verstrekken.

Ornithologisch Jaarverslag 2016.

De samenstelling en redactie was in dit jaar evenals in 2015 in handen van Bernard Spaans. Zonder de talloze medewerkers zoals de tekstschrijvers, fotograven en distributeurs te kort te willen doen, noemen we Jos van den Berg die zoals gebruikelijk voor de foto's zorgde, Jenny Cremer die de grafieken en kaartjes tekende en Cor Smit die het hoofdstuk over het weer samenstelde.

Het lukte wederom het verslag in april uit te brengen. De leden van de Vogelwerkgroep kregen het boekje gratis. Verdere afzet vond hoofdzakelijk op 5 verkooppunten plaats.

Voor het derde achtereenvolgende jaar verscheen het OJV in een gelijkde uitgave met rechte rug, waarop de titel leesbaar was. Handig voor in de boekenkast! Ook is weer een alfabetische index opgenomen. Deze is met de voortdurende taxonomische wijziging ook wel een must geworden om een bepaalde soort snel te kunnen vinden

Koekoek!

Elsemiek Heins heeft maandelijks De Koekoek! uitgebracht met aankondigingen van activiteiten, zoals de lezingen en de excursies.

Website en Facebook.

Marian Hendriks en Hans Verdaat hielden de links naar Facebook bij en Lieuwe Dijkse beheerde de website door de agenda en af en toe de nieuwsrubriek te vullen.

Door het vertrek van Hans Verdaat bestaat voor de website nog steeds de vacature voor een enthousiaste webmaster die de site een uplift kan geven.

Twitter

Ons Twitteraccount is ook in 2017 weer gegroeid. In december hadden we ruim 980 volgers en inmiddels zijn dat er ruim 1000. Twitter is misschien wel het meest populaire sociaal medium van onze tijd. De nieuwsberichten gaan extreem snel en de reacties ook. Daarbij is het een goed PR-middel. Het is niet in kaart gebracht waar onze volgers wonen, maar zeker is dat dit overal ter wereld is. Berichten die we uitzenden of doorzenden worden steeds vaker getweet. Het gaat dan om nieuws rondom vogels en we proberen het accent te houden op onze eigen Texelse vogels of zaken die daaraan verwant zijn. Ook media, waaronder die van Texel, pikt onze berichten op. Wijzelf volgen ruim 520 twitteraars.

Radio Texel

Evenals in vorige jaren heeft Klaas de Jong, geassisteerd door Lieuwe Dijkse, de 4-wekelijkse uitzending van Natuurwijzer vogels verzorgd. Als gevolg van ziekte, vakanties, etc. kon niet altijd het oorspronkelijke uitzendingschema, zoals dat in de agenda stond vermeld, worden gevolgd. In die gevallen is geruild met de andere thema's uit de Natuurwijzer, te weten milieu, zee en planten. Een enkele uitzending verviel door technische problemen in de studio.

In september heeft Radio Texel een nieuw uitzendingschema gepresenteerd. Daarbij wordt de Natuurwijzer onveranderd uitgezonden tussen 12 en 1 op zondag. De herhalingen zijn echter verschoven naar dinsdag en wel van 6 tot 7 's avonds. Natuurwijzer is te beluisteren op FM 106.1 en via de kabel op 98.5. Tevens is een live stream beschikbaar via de website:

<https://www.radiotexel.nl/stream.htm>.

Excursies

In 2017 zijn weer 10 excursies gehouden, bijna 1 per maand. De meesten van deze excursies hebben plaats gevonden onder leiding van Giel Witte, zoals de drie Utopia-excursies en de oudejaarsexcursie. Daarnaast hebben Adriaan Dijkse en Bernard Spaans excursies begeleid. Van elke excursie maken we een verslagje en tellen we het aantal deelnemers. Deze liggen meestal tussen de 15 en 25 leden. De leden van de VWG doen kosteloos aan de excursies mee, niet-leden betalen € 5,-.

Lezingen en andere activiteiten

In 2017 zijn er weer een aantal lezingen geweest:

- op 26 januari hebben Adriaan en Sytske Dijkse in Ecomare een inleiding gehouden over nachtvogels en nachtvlinders.
- op 5 mei heeft Bruno Ens een inleiding gehouden over het Scholeksterproject Chirp;
- op 9 juni heeft Fred van Vliet een inleiding gehouden over Gierzwaluwen;
- tijdens de Nacht van de Nacht heeft Adriaan een korte lezing over nachtvogels en nachtactiviteiten van vogels gehouden. De lezing is gevolgd door een excursie van Giel Witte.

De inleidingen zijn aardig goed bezocht. Toch mag dit wel wat groeien. Soms vragen we ons af hoe het komt dat sommige Texelse vogelaars niet op de lezingen verschijnen. Aan de kwaliteit of thema kan het volgens ons niet liggen. Overigens roepen we alle leden op om ideeën aan te dragen voor lezers, workshops of thema's. Het is ook altijd goed om met andere vogelaars of geïnteresseerden (jong & oud!) in contact te komen. Want behalve interessant, is het ook gewoon gezellig.

Waddenvogelfestival (mei)

Ter ondersteuning van het Vogelfestival, georganiseerd door het Vogel informatiecentrum hebben we de stand bij De Geul bemenst. Stevige kou en wind hebben we op dit weekend kunnen doorstaan! Ook dit jaar is er weer een Waddenvogelfestival en willen we weer van ons laten horen.

Basisschoollessen Bonte Piet Liew

Tijdens de ALV 2017 is door de aanwezige leden geopperd om meer te doen aan de vergrijzing van onze werkgroep. Het plan om langs de scholen te gaan bestond al eerder en is nu uitgegroeid tot een lesproject waarbij de Eilandvogel centraal staat en de kinderen van de basisschool gratis lid kunnen worden van de VWG Texel. De uitrol zal deze lente plaatsvinden. Alle Texelse basisscholen komen in aanmerking: groep 5 t/m 8. Marcel Wijnalda houdt zich met dit project bezig, samen met Annemiek van Atteveld. Een derde lid wordt nog gezocht.

Vogelkijkhutten (de Huttenclub)

Deze afdeling van de Vogelwerkgroep, onder leiding van Giel Witte, onderhoudt de kijkhutten en schermen op Texel. In totaal zijn er 2 hutten en 5 schermen te onderhouden. Ieder voorjaar komt de Huttenclub bijeen om de plannen voor dat jaar te bespreken.

De kijkhut van Dijkmanshuizen is oud en slecht. Het vergt nogal wat aandacht om deze veilig en toegankelijk te maken. Hij staat op de nominatie om vervangen te worden.

De Oeverzwaluwenwand is in 2017 weer "broedklaar" gemaakt door de gaten op de vullen met aarde.

Wad- en watervogeltellingen in 2017

In 2017 zijn 5 wadvogeltellingen uitgevoerd. Naast tellingen in de vaste maanden januari, mei, september en november is in augustus een extra telling uitgevoerd. Tijdens deze telling zijn ook recreanten en verstoringen van andere bronnen in het veld meegeteld. In alle gevallen is ook geteld op zandplaten de Hengst en de Steenplaat. De Steenplaat ligt ten oosten van de vuurtoren van De Cocksdorp, de Hengst ligt verder naar het zuiden en beide platen worden van Texel gescheiden door het Vogelzwin. Deze platen worden steeds belangrijker als plaats om te overtuigen. Inmiddels is de Steenplaat zich ook aan het ontwikkelen tot een broedlocatie voor sterns en andere grondbroeders. Beide platen worden bezocht met een bootje vanaf de Volharding.

De tellingen vinden tegelijk plaats met Vlieland zodat op dezelfde dag een momentopname wordt gemaakt van de aantallen vogels die aanwezig zijn in het Waddengebied Vlieland, Steenplaat/Hengst en Texel. Tijdens de tellingen zijn wisselende aantallen vogels geteld.

Dat is altijd zo: de aantalsveranderingen worden veroorzaakt door aankomst en wegtrek van vogels die vaak zuidelijk van Texel overwinteren en die deels in Arctisch Siberië broeden.

Op Texel werden in 2017 **48.000-97.000** vogels geteld, op de Steenplaat/Hengst **2000-23.000** vogels. Tijdens de meeste tellingen is het gelukt om alle telgebieden op Texel geteld te krijgen, helaas niet steeds op dezelfde dag.

Ganzen- en zwanentellingen

Er is zes keer geteld: op 19 februari, 19 maart, 15 april, 7 mei, 22 oktober en 24 december. Er is altijd op zondagen geteld en rond hoogwater. Tijdens de tellingen in april en mei zijn alleen de Brand- en Rotganzen geteld. Deze 2 tellingen zijn uitgevoerd door slechts 3 tellers vanwege het beperkte voorkomen van deze soorten op Texel in april en mei. Aan de overige tellingen deden tussen 10 tot 12 tellers mee. De resultaten van deze tellingen geven, samen met de door Cor Smit georganiseerde wad- en watervogeltellingen, een mooi beeld van het aantalsverloop van de ganzen en zwanen op Texel, vooral gedurende het winterhalfjaar. De resultaten worden o.a. gepubliceerd in de VWG-uitgave "Vogels op Texel, jaaroverzicht 2017" en zijn ingevoerd in de landelijke Sovon-database.

De volgende 19 personen hebben in 2017 één of meer keren aan deze tellingen meegedaan: Marije Binsbergen, Roeland Bom, Adriaan Dijkse, Lieuwe Dijkse, André Dijkstra, Kees Camphuysen, Anja Cervenci, Jenny Cremer, Bruno Ens, Rob Hammer, Jarne Kompier, Laurens van Kooten, Kees Kuip, Bob Loos, Dirk Maas, Dick Schermer, Cor Smit, Bernard Spaans en Loran Tinga.

Broedvogelinventarisaties voor Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten

Een flink aantal gebieden, waaronder veel kleine bosjes, zijn als vanouds op broedvogels geteld. De gegevens zijn doorgegeven aan de terreinbeheerders SBB en NM:

In de volgende gebieden zijn tellingen gedaan: AOK, Petten en Stoar, Oude Molenkolk, Ceres, Broekersbos, Doolhof, de bosjes aan de oostzijde van de Hoge Berg (o.a. de Zeshonderd), Ruige Hoek, Waalenburgerdijkje, een groot deel van de Staatsbossen incl. Ploegelanden, Alloo, Westerduinen en Bleekersvallei, Duinpark, Seetingsnollen, Korverskooi, Noorderkooi, Ottersaat, Minkewaal, Wagejot en Utopia (totaal 21 gebieden).

In de laatste drie gebieden werd alleen een aantal geselecteerde soorten gevolgd.

In de loop der jaren zijn flink wat mensen met dit werk gestopt, maar er waren ook enkele 'nieuwe' tellers (Tim Schipper, Jarne Kompier en Marije Binsbergen). Het totaal aantal tellers in 2017 komt hiermee op 18 leden.

Giel Witte hield als vanouds de strandbroeders de Dwergstern en de Bontbek- en Strandplevier bij (dit jaar geen Strandplevieren) en volgde de Oeverzwaluwen in Minkewaal (dit jaar daar geen) en zoveel mogelijk elders.

Van de eiland dekkende Huiszwaluwtelling werd al verslag gedaan in De Skor: hoogste aantal ooit geteld!

Uiteraard werd ook een flink aantal losse gegevens ontvangen of verzameld vanaf Waarneming.nl.

Met Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer was zoals gebruikelijk contact, o.a. over de aanpak dit jaar. Daarbij blijven we natuurlijk afhankelijk van enthousiaste leden!

Kustbroeders

In het afgelopen jaar hebben op 4 locaties Dwergsterns gebroed: in de noordpunt van het eiland op de Volharding en in het zuiden op de Hors.

Op de Volharding ging het om 5 paartjes. Deze zaten op een strandje dat het jaar rond afgezet is.

In de herfst is een deel van de afzetting weggehaald omdat deze verloren zou gaan tijdens hoog water of ijsgang. In de broedtijd wordt deze weer teruggeplaatst. Een kolonie Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen vormde wel een bedreiging voor de Dwergsterns.

Op de Hors zaten dit jaar 72 paartjes. Een zomerstormpje overspoelde de kolonie net niet, maar toch waren alle Dwergsterns vertrokken. Misschien dat de Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen, die in de buurt broedden, hier ook debet aan zijn.

Al met al dus geen goed jaar voor de Dwergsterns.

Verspreid over Texel hebben weer tussen de 25 en 30 paartjes Bontbekplevier gebroed. Bij de Eierlandse Dam is in 2017 voor het eerst een Strandreservaat aangelegd. Hier heeft slechts 1 paartje Bontbekplevier gebroed. Een uitgebreid verslag staat in De Skor.

Weidevogelbescherming

Na de startavond begin maart zijn we met 20 vrijwilligers het land in geweest om boeren te helpen bij het opsporen van weidevogelnesten.

Begin april heeft Landschap Noord Holland een cursus Quick Scan Monitoring gegeven voor boeren en vrijwilligers. Hierbij zijn geen nesten opgezocht, maar is het aantal broedparen op afstand geteld. Later in het seizoen is het aantal alarmerende paartjes nog enkele keren geteld om zo het broed succes te kunnen bepalen.

Het broedseizoen leek eerst wel goed te gaan, maar enkele koude en natte dagen begin juni werden catastrofaal voor de jonge pullen. Het aantal gevonden Scholeksterneesten was wat hoger dan in 2016, maar de Kieviten deden het weer slechter dan vorige jaren; in 2016: 339 nesten, in 2017: 282 nesten op ca 2300 ha

Bijna alle Grutto's broedden in land met een uitgestelde maaidatum.

In mei zijn 2 praktijklessen in het veld gegeven.

Een probleem wordt wel dat de oudere ervaren zoekers om allerlei redenen afhaken en er geen aanwas komt van jongere mensen die hierbij willen helpen.

Ringgroep Korverskooi

De activiteiten van de ringgroep Korverskooi omvatten zoals elk jaar weer met name het inventariseren van het gebied op broedvogels, het gebruiksklaar maken van het gebied, het plaatsen en opruimen van de netten en het invoeren van ringgegevens in bestanden.

Van 14 april tot en met 1 augustus is weer ten behoeve van het **CES-project** gedurende 12 dagen gevangen. In de vierentwintig jaar dat we aan dit landelijke en inmiddels West-Europese project meedoen, hebben we nog steeds ondanks vakanties enz. het aantal verplichte dagen kunnen volbrengen. Dit jaar ving we 269 stuks nieuwe vogels, overeenkomend met het gemiddelde per CES-jaar. Het aantal van 178 terug gevangen vogels viel in tegenstelling tot de hoeveelheden in voorgaande jaren tegen. Wel konden we het project afmaken met 4 in plaats van 3 ringers met een ringvergunning, waardoor we wat gemakkelijker ons ringrooster konden maken.

In de periode van 2 augustus tot 22 november werd tijdens de **najaarstrek** gevangen. Doordat in de maanden augustus tot en met oktober meer regen viel dan gemiddeld, moesten er nogal eens vangdagen worden geschrapt of eerder met vangen worden gestopt. In de eerste helft van november

vingen we boven verwachting nog heel veel merels, waardoor het jaartotaal toch nog ver boven de 3.000 vogels uitkwam.

Samen met het CES-project hebben we in 2017 gedurende 82 dagen (403 uren) gevangen. Dit is minder dan in het jaar ervoor (gedurende 90 dagen 432 uren). Er werden 3.338 vogels van een ring voorzien (waarde ringen €650, -). Dit aantal is minder dan vorig jaar (3.676 vogels). De 839 terug gevangen vogels waren ook minder dan de 1.017 stuks in 2016.

De totale kosten van de gebruikte ringen verschillen niet zoveel van die van vorig jaar, omdat de prijs van de ringen hoger is geworden.

De ringwerkzaamheden zijn dit jaar uitgevoerd door verschillende leden van de Vogelwerkgroep. Op dit moment beschikt de ringgroep nog steeds over 5 ringgemachtigden (Anja Cervencl, Kees Oosterbeek, Cor Smit, Dick Schermer en Mart Zijm). Doordat enkele vanwege hun werkgever, vakanties of om andere reden niet gedurende de hele periode konden helpen, is vooral in het begin en aan het einde van de herfst het vangen door te weinig ringers gedaan. Over belangstelling voor het helpen bij het ringen hadden we niet te klagen, op diverse leden konden we hiervoor een beroep doen.

Hans Witte verzorgde ook dit jaar weer het doorgeven van alle vangsten en verdere gegevens op Trekellen.nl

In De Skor heeft Mart Zijm 4 keer een verslag of onderzoeksresultaat gepresenteerd.

Aan het einde van het jaar werd door het bestuur van de Vogelwerkgroep een overeenkomst met Staatsbosbeheer gesloten, waarin strengere, maar ook duidelijkere regels voor onder andere het gebruik van het gebied zijn opgenomen.